

Dagbladet musikkside Dagbladet musikkside

NORSK ROCK '80

Av LEIF GJERSTAD

Norsk rock årgang 1980 bør omtales med ærbødighet og respekt! For platekrise eller ei, dette var året norsk rock i ordets vide forstand ble kvitt den daue smaken, og etter mange års fravær fikk tilbake sin sprudlende vitalitet og friskt velsmakende aroma.

NYROCKEN GÅR NYE VEIER PÅ EGNE MERKER

Allerede i fjor begynte de selvfinansierte platene å gjøre seg gjeldende på det norske markedet. Inspirert av pønkrevolusjonen i England var ikke lenger en fet platekontrakt med et stort plateselskap det eneste saliggjørende. Det var bedre å være fri og uavhengig, og til det trengtes ikke mer enn noen oppsparte penger, stor egeninnsats og gjerne litt hjelp fra venner og kjente.

Om utviklinga skjøt fart i fjor, var det imidlertid i år at den slo ut i full blomst. Og da først og fremst med Stavangerensemblen, The Aller Værstel og Kjott. Selv om Stavangerensemblen musikalsk har lite med pønk/nyveiv å gjøre, var gruppa raskt med på notene. Med lånte penger tok de sjansen på å lage LPen «Ta ein kjangs» som de så ga ut på sitt eget merke Program.

Og at gruppa gjorde riktig ble snart klart. Ryktene om gruppa og plata tiltok i styrke inntil de usjenernt stormet inn på Norsk-toppen med «Blyge Harry», og dermed ble hele Norges eien-dom. Og nå, snart et år etter plateutgivelsen, selger LPen fremdeles godt og er ikke altfor mange tusen unna solvplateprofet for 25.000 solgte plater.

Så store salgstall er det tvisomt om Bergen-baserte The Aller Værstel får oppleve for sin debut-LP «Materialtrettethet». Til det er nok gruppa litt for «undergrunn» og spesiell. Men utover det faktum at stort platesalg

bedrer en anstrengt økonomi, er det lite sannsynlig at TAV tilligger salgstall altfor stor betydning. Uansett, TAV har i løpet av dette året markert seg som den norske nyrockens musikalsk aller mest spennende og ambisiøse gruppe.

Sterk kandidat til prisen for årets beste norske LP ville imidlertid den rårockete/pønkete Oslo-gruppa Kjott ha vært — hvis bare gruppas utgivelse i sommer på det egne Flesh Records hadde vært en LP i stedet for en maxi-EP. For en bedre kombinasjon av velsmakende høyenergirock og salte tekster enn det Kjott serverer på platas 18 minutter skal man lete lenge etter. Ingen tvil om at Kjott er godt. Spesielt rått Kjott servert på flesk!

... OG PÅ ETABLERTE SELSKAP

Også de etablerte selskapene kastet seg glupskt over rockens nyfunne energi. I løpet av årets første måned ble således Veslefrikk LP «1980» og Young Lords «Same Shit, New Wrapping» gitt ut.

Veslefrikk er riktignok verken et nytt band eller platedebutant. Gruppas utvikling fra et politisk orientert rockeband til en rårockgruppe med sosial-realistiske tekster og enorm energiutfoldelse på scenen, gjør imidlertid at gruppa gjerne betraktes som en del av den norske nyrocken.

Det gjelder også Young Lords, selv om det ikke er mye norsk kultur å spore på «Same Shit, New Wrapping». Andelig

Dessuten var rocken i 1980 ikke bare vel-smakende, men også svært variert. Gamle rutinerte travere kjempet plutselig side om side med nye superkommersielle artister og rebelske pønk/nyveiv/undergrunns-artister om massemedias oppmerksomhet og platekjøpernes gunst.

hørte de unge lordene fra Hal-den nemlig hjemme i London og New Yorks brokete gateliv. Var-me pølser og hjemmebrent er byttet ut med fish & chips, hamburgere og ølkultur. Men alt som er utenlandsk trenger som kjent ikke nødvendigvis å være negativt, og Young Lords' «Shit» var både velsmakende og lettfordøyelig i den haldenske emballasjen.

Velsmakende, spennende og variert

Men om året begynte optimistisk for disse to gruppene, kom det snart malurt i begeret. Både Veslefrikk og Young Lords ble misfornøyd med sine plateselskapers innsats, og brøt derfor samarbeidet med disse. Noe som av kontraktmessige årsaker for øvrig tvang Young Lords til å skifte navn til Saturday Cowboys.

Ikke lenge etter Veslefrikk, LP-debuterte også de tidligere vinnerne av NM i rock, Broadway News. De prøvde å overbevise folk om at ambisiøs teatralisk symfonirock langt fra var død og begravet. Og for å vekke folk ble musikken ispedd lyseffekter, røykbomber og dansedamer — riktignok bare på scenen, men likevel.

Men med tida forsvant både dansedamer og kunstige effekter til fordel for en musikalsk enklere og mer rett fram norsk rock. Og da sesongens første snø falt, kunne Snowflake Records presentere gruppas nye ansikt på dens andre LP «Falske fjøs». Som viste seg å være et riktig hyggelig bekjentskap.

En annen lovende norsk nyrock-debut sto Lumbago og denne Oslo-gruppa LP «Alt og litt ekstra» for. Tittelen var kanskje noe pretensios — hvis vi ser bort fra plateselskapets store satsing — men selv om vi ikke fikk alt og litt ekstra denne gang, fikk vi nok til at vi setter stor pris på Lumbagos enkle og sparsomt produserte rock med en eksperimentell vri.

RENESSANSE FOR TUNGROCK OG BLUES

Men 1980 var langt fra bare nyrock. Tungrocken var på framgang igjen, og Flax fikk endelig belønning for sin mangeårige trofasthet. Publisitet og popularitet vokste hånd i hånd, og i oktober kom albumet «Monster Tapes». Et album som imidlertid høstes litt for konvensjonelt og tamt ut for å kunne beskrives som et monstrum.

Også bluesen fikk ny vind i seilene. Bryggergangen Blues Band og Bergen Blues Band spredte «Blått brygg» utover landet via etablerte selskap, mens Telemark Blueslag opplevde å bli sensurert på sitt eget

merke! Riktignok ikke av seg sjøl, men av forleggeren som ikke aksepterte påstanden om at kjønnsdrift og seksualpartnere ikke bare finnes i Kansas City, men også i Tromsø.

Sensur rammet imidlertid ikke årets storselgende nykommere Dollie og Kids. Og det til tross for at de sang om «Første Akt» og «Norske jenter». Både Dollie og Kids lagde musikk med stort kommersielt potensial, noe som selvfølgelig gjorde plateselskapene ekstra interessert i å støtte dem.

Dollie sikret Smurfe-selskapet Decibel en ny storselger med sin helstøpte plate i en pen og u-skyldig stil som passet like godt til alle aldersgrupper. Dessuten var Dollie ikke minst velegnet som radio- og TV-underholdning for hele familien, og karakteristisk nok kom scenedebuten på selveste Momarkedet.

I likhet med de to Oslo-jentene fikk også tenåringene i Trondheimsgruppa Kids all den tid og støtte — inklusive penger — som de trengte fra sitt plateselskap. Men Kids henvendte seg mer direkte til jevnaldrende, kjøpekravtunge tenåringsgrupper enn det Dollie gjorde. Lette melodier med naive tenåringstekster som i skoleeksemplet «Hun er forelska i lærer'n» sikret gruppas julegave. I god tid før julaf-ten passerte nemlig «Norske jenter» 50.000 solgte og dermed kravet til gullplate. Gull ble det også på Toten-gruppa Vazelina Bilopphøggers som ble høstens store suksess.

I tråd med beste anglo-amerikanske oppskrift prøvde Charles Forbes å forme Oslo-jenta Chrissy til en internasjonal ly-sende stjerne. Men ikke all verdens penger kan dekke over at mens Charles Forbes mangler originale sanger, så mangler Chrissy sangstemme. Likevel gikk hennes Blondie-kloning «Mark My Words» fra debut-LPen «Chrissy» til topps på Eurotoppen! Jaja, også de pene, spanske jentene i Baccara nådde toppen for en kortere periode uten et frugg av musikalsk talent. That's show-business!

MED BLIKKET RETTET MOT NORD

Nord-Norge har stått sentralt i 1980, både når det gjelder politikk og musikk. Den politiske kampen om Alta-utbyggingen og samenes rettigheter ble også overført til det musikalske plan, hvor Sverre Kjelsbergs og Mattis Hætta «Samiid Ædnan» ikke bare ble årets norske Melodi Grand Prix-vinner og store slager, men også ble beskyldt for plagiat.

Sverre og Mattis får imidlertid dele oppmerksomheten med flere andre nord-norske artister, slik som pop/dansemusikkgruppa Zoo og Unit Five. Sistnevnte tok i løpet av året definitivt skritt inn blant de virkelige populære artistene. Den ene norskstoppsuksessen etterfulgte den andre, samtidig som gruppa på sin siste LP «Engel med skit på vingan» i betydelig grad nærmet seg rocken. Og dermed,

Dollie fikk sitt store gjennombrudd i år. (Foto: Rune Myhre)

ifølge egne utsagn, også sine røtter.

Men det heteste nord-norske navnet i 1980 var nok likevel Ho Randi med Hansen til etternavn. Da hun ba om å få være sola vår, trykket hele Norge Haarstad-jenta med den klokke-keren stemmen til sitt bryst. Og med dette i tankene er det vanskelig å tenke seg en mer velvalgt LP-tittel enn «Hjertetdame», som hennes siste LP heter.

POLITISK ROCK — BACK IN THE 80's

Siden Vømmøls storhetsdager har den politiske rocken hatt magre år — inntil i år. Ikke bare ble «Samiid Ædnan» årets slager, men samtidig kom det harselerende samfunnskritiske Tramteatret ordentlig i rampelyset med sin revy og LP «Back To The 80's». Årsaken til årets voldsomme gjennombrudd finner vi nok først og fremst i deres langvarige serie i TV-programmet Halvsju, «Serum Serum». Og det serumet viste seg i sannhet å bringe lykke til Tramteatret.

Glemmes bør heller ikke Bergens-gruppa Nøkken og den «nye» dama fra nord, Marit Mathisen. Eller for den saks skyld Folke. Alle har i større eller mindre grad hentet inspirasjon fra norsk folkemusikk og visetradisjon, og kombinert dette med samfunnsbevisste tekster. «Samba Reitegjerdet» på Nøkkens LP «Nokka nytt» var for øvrig krass nok til at NRK nektet å spille den! Selv om dette ikke pretenderer å

være en fullstendig oversikt over rockåret 80, ville den bli altfor ufyllstendig hvis vi ikke ofrer noen ord på gamle travere som Jahn Teigen, Åge Aleksandersen, Alex, New Jordal Swingers, Jonas Fjeld Band og Trond Granlund.

Hvis vi ser bort fra Alex' tragiske trafikkulykke, der trommeslager Per Ivar Johansen ble drept og musikalsk altmuligmann Svein Gundersen lenge svevde mellom liv og død, var det Jahn Teigen enda en gang som fikk de største avisoverskriftene. Og hans siste plass i den norske Melodi Grand Prix-finalen, bestselgeralbumet «Mentalkrem» og turnéavslutning med utsolgt Jordal Amfi skulle være bekræftelse nok på at hans popularitet holder seg.

Det samme kan i grunnen sies om Åge Aleksandersen, som i Dagbladet leser for annet år på rad stemte inn i Dagbladets Ønskekonsert i Konserthusets fornemme sal. Og det til tross for at vi kan spore påvirkning fra Trondheims rolle pønk/nyveivmiljø på hans ferske album «Ramp».

Fornøyd med året var sikkert også både New Jordal Swingers og Jonas Fjeld Band, som begge konsoliderte sin stilling på popularitetsskalaen. Om Trond Granlund er like fornøyd med NRK er vel imidlertid mer tvilsomt. Til tross for suksess i en irsk slagerfestival og pene salgstall her hjemme, har NRK foreløpig unnlatt å spille noe fra den nye balladedominerte LPen «Eloise»!

PLATEKRISE — MEN IKKE FOR ALLE?

Plateselskapene har heller ingen grunn til å juble altfor mye over 1980. Etter mange års eventyrlig vekst flatet omsetningen seg ut eller sank — såvel her som i utlandet. Men selv om internasjonale imperier ristet i sine grunnvoller, var vi mest opptatt av det helnorske Talents skjebne.

I sin desperate kamp for å overleve, måtte Talent dels halvere antall ansatte og dels slå seg sammen med Disco. Dette resulterte i sin tur at også Disco måtte reorganiseres, og oppsigelsene som fulgte i reorganiseringens kjølvann skapte bitre reaksjoner.

Likevel var noen optimistiske nok til å starte nye selskap, som nyveiv-selskapet New Noise. Det har sin base i Halden, og i tillegg til at Saturday Cowboys framtidige plater kommer der, har selskapet allerede gitt ut plater med rårockerne Front Page og det spennende elektronisk-eksperimentelle Cut. Og selvfølgelig Lars, som med sin humoristisk sjarmodige «Livet er for kjøpt» sjarmerte svært mange platekjøper landet rundt.

Men selv om «Livet er for kjøpt» er en særdeles god sang, synes den å beskrive livet i Norge 1980 heller dårlig — i hvert fall sett med en rockentusiast øyne. Da er Veslefrikk langt nærmere sannheten på «1980» der de klart og tydelig og uten omsvøp konstaterer at «Rocken æ'kke død».

Randi Hansen — traff mange midt i hjertet. (Foto: Johan Brun)

Sverre Kjelsberg og Mattis Hætta fikk det norske folk til å joike seg gjennom store deler av 1980.

Mange norske platekjøpere ble forelska i Kids